Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут соціології та медіакомунікацій

Кафедра соціології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового інституту
соціології та медіакомунікацій

_____ Олена Мурадян

«26» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОДІАГНОСТИКА В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

рівень вищої освіти ___перший (бакалаврський) рівень вищої освіти_____

галузь знань_____І Охорона здоров’я та соціальне забезпечення_____

спеціальність_____І10 – Соціальна робота та консультування_____

освітня програма «Соціальна робота та консультування»_____

спеціалізація_____

вид дисципліни _____вибіркова _____

факультет_____ННІ соціології та медіакомунікацій_____

2026/2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ соціології та медіакомунікацій

26 серпня 2026 року, протокол № 6

Розробник:
Ніколаєвська Алла Михайлівна, доцент, кандидат соціологічних наук, доцент закладу вищої освіти кафедри соціології ННІ соціології та медіакомунікацій

Програму схвалено на засіданні кафедри соціології ННІ соціології та медіакомунікацій

Протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Завідувачка
кафедри соціології Ірина КУЗІНА

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Соціальна робота та консультування»

Гарант освітньої програми
«Соціальна робота та
консультування» Ірина ЄВДОКИМОВА

Програму погоджено з науково-методичною комісією ННІ соціології та медіакомунікацій

Протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії ННІ
соціології та медіакомунікацій
Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Психодіагностика в соціальній роботі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності І10 - Соціальна робота та консультування.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета викладання** навчальної дисципліни - знайомство майбутніх фахівців з традиціями використання тестових методик в сучасній психологічній науці, з особливостями застосування особистісних опитувальників та проктивних методик як засобів діагностики психічного розвитку особистості.

1. 2. **Основні завдання** вивчення навчальної дисципліни:

- формування навичок роботи з тестовими методиками (тестування, обробка та аналіз отриманих результатів);
- опанування технікою самотестування з подальшим аналізом результатів та корекцією особистості;
- ознайомлення з основними прийомами та варіантами застосування психологічних методик у практиці соціальної роботи;
- ознайомлення з основними етичними принципами діяльності фахівця в галузі психодіагностики.

1. 3. **Кількість кредитів** – 3/3

1. 4. **Загальна кількість годин** – 90/90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
16/10 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16/12 год.	
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
58 год.	
у тому числі індивідуальні завдання	
Контрольна робота	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ІК: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення

Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами
ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин

8. Пререквізити: вказати перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни:
«Загальна психологія», «Психологія особистості».

2. Тематичний план навчальної дисципліни «Психодіагностика»

Розділ 1. Історія та сучасний стан психодіагностичних досліджень

Тема 1. Історія психодіагностики

Наукові джерела виникнення психодіагностичної науки: експериментальна психологія, диференціальна психологія, тестологія, прикладна психологія та психотехніка. Асоціативний експеримент Г. Еббінгауза. Перші тести Дж. Кеттела і розвиток тестології в Америці. Біне-Стенфордська шкала та її модифікації. Розробки Г. І. Россолімо з комплексної оцінки розвитку психіки, "психологічні профілі". С. Холл як засновник педології, досягнення та недоліки вивчення психічного світу особистості за допомогою самооцінок. Використання тестів профпридатності та проведення профорієнтації. Розвиток психодіагностики в СРСР та в Україні.

Виникнення "проєктивної психології" як протест проти біхевіоризму та психометрії. Методологічні, теоретичні та практичні проблеми сучасної «проєктивної психології».

Моральні проблеми, що виникають у зв'язку з проведенням тестування. Основні положення "Етичного кодексу психолога", що сприяють успішному здійсненню психологами професійної діяльності. Тестовий комітету ГО «ВПА» (розробка, реалізація, розповсюдження, контроль за дотриманням стандартів для забезпечення високої якості психологічного тестування в Україні).

Діагностики здібностей та інтелекту: теоретичні та практичні проблеми. Тест інтелекту Д. Векслера (WISC) (вербальні шкали та шкали виконання), показники діагностичної спроможності тесту Д. Векслера. Тести, що діагностують окремі складові інтелекту ("словесні лабіринти", тест оперативності мислення Ф. Вернона тощо). Тести діагностики здібностей Г.Айзенка. Тест механічної кмітливості.

Тема 2. Класифікація сучасних тестових методик та показники діагностичної спроможності тестів

Тести як основний психодіагностичний інструмент. Проблеми визначення тестів, критерії та вимоги віднесення психологічних методик до класу тестових. Підходи до класифікації тестових методик. Особистісні опитувальники та проєктивні методики. Візуальна пстходіагностика як особливий метод психодіагностики. Комп’ютеризоване опитування в психодіагностиці: переваги та обмеження.

Поняття "діагностичної спроможності" тестів. Стандартизованість тесту як міра однаковості процедури проведення та оцінки результатів тестування, основні складові стандартизованості. Надійність тесту як постійність, сталість результатів, що отримуються за допомогою даної методики; шляхи встановлення надійності тесту; коефіцієнти надійності тестових методик. Валідність тесту як точність вимірювання якості, що досліджується, основні типи валідності тестових методик: змістовна, критеріальна, понятійна, засоби встановлення валідності. Адаптованість тесту як пристосованість матеріалу методики до певних соціокультурних умов, рівня розвитку конкретних соціальних груп і спільнот тощо.

Розділ 2. Особистісні опитувальники як психодіагностичний метод.

Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми створення та використання особистісних опитуваальників.

Стандартизованість, надійність, валідність та адаптованість особистісних опитувальників. Недоліки особистісних опитувальників та засоби їх компенсації (шкали брехні, шкали соціальної бажаності тощо).

Тема 2. Класичні особистісні опитувальники: історія створення та специфіка використання.

Диспозиціональні теорії як теоретична основа створення особистісних опитувальників. Особистісний опитувальник Г. Айзенка (EPQ) і тест PEN як засоби

діагностики основних типів (суперрис) особистості. Шкала брехні особистісного опитувальника Г. Айзенка. Тест 16 PF та його діагностичні можливості.

Теорія акцентуацій К. Леонгарда. Тест Леонгарда-Шмішека як емпірична валідизація теорії акцентуацій.

Опитувальник інтерперсонального діагнозу Т. Лірі, Р. Л. Лафорже, Р. Ф. Сучека.

Міннесотський багатоаспектний особистісний опитувальник (MMPI): історія створення та діагностичні можливості. Клінічні та контрольні шкали MMPI. Профілі MMPI та прийоми їх оцінки. Опитувальники, створені на основі MMPI ("Шкала тривоги Тейлора", "Особистісний опитувальник Джексона", "Каліфорнійський психологічний опитувальник" та ін.).

Розділ 3. Проєктивні методики як психодіагностичний метод

Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми створення та використання проєктивних методик

Стандартизованість, надійність, валідність та адаптованість проєктивних методик. Основні проблеми, пов'язані з використанням проєктивних методик. Проєкція як вид психологічного захисту (за З. Фрейдом) та її різновиди. Специфіка проєктивних методик: багатозначність, невизначеність стимульного матеріалу; відсутність обмежень у виборі відповідей; відсутність оцінки відповідей як "правильних" чи "помилкових"; прихований характер мети тестування. Класифікація проєктивних методик (методики структурування, конструювання, інтерпретації, доповнення, катарсису, методики дослідження експресії та імпресії).

Тема 2. Проєктивні особистісні методики: історія створення та специфіка використання

Метод незакінчених речень (MHP) (Sentence completion techniques, SCT) та його модифікації. Недоліки SCT: стереотипність та поверховість відповідей, неприхованість мети. Інші методики на завершення.

Тест Розенцвейга (тест вивчення реакції на фрустрацію - Picture Frustration Study, PF-Study). Пізнавальні можливості тесту.

Тематичний апперцептивний тест (ТАТ). Пізнавальні можливості тесту. Модифікації та різновиди апперцептивної методики, особливості застосування (AAT, TdAT, FPT, MAPS).

Малюнкові методики як різновид проєктивних методик. Тест "Дерево" К. Коха (Baum Test). Тест "Будинок-Дерево-Людина" (House - Tree - Person Test, H-T-P). Тест "Неіснуюча тварина". Методика Г. Фая. Особливості використання малюнкових методик.

Тест словесної асоціації (Word Association Test) як індерективний прийом вивчення інтересів та установок особистості. Особливості формування стимульного матеріалу WAT, методика проведення тестування.

Тест-фільм Р. Жиля (Le Test Film) як проєктивна методика, призначена для дослідження системи особистісних відносин дитини (конкретно-особистісні відносини дитини з іншими людьми – рідними, другом/подругою, вчителем/вихователем; особливості самої дитини – допитливість, прагнення до домінування, до спілкування, відстороненість і прагнення до усамітнення, соціальна адекватність поведінки).

Тест М. Люшера (Luscher Farbwahl Test). Ідея про активність-пасивність та гетерономність-автономність особистості як теоретична база тесту. Сфери застосування LFT, його пізнавальні можливості (емоційний стан, спрямованість на певні види діяльності, схильність до деяких захворювань тощо).

Тест Г. Роршаха (Rorschach Test). Особливості стимульного матеріалу тесту, пізнавальні можливості (встановлення загальної спрямованості особистості, ступінь реалістичності сприйняття світу, емоційне ставлення до нього, тенденції до тривожності, неспокою, психічні відхилення тощо). Засоби та прийоми обробки результатів тестування.

Тест Сонди (Szondi Test), процедура проведення та пізнавальні можливості. Соціально-перцептивний інтуїтивний тест (О. Н. Кузнєцов) як засіб діагностики труднощів

міжособистісних відносин в зоні соціальної перцепції та вивчення особливостей ціннісних орієнтацій.

Тест руки (Б. Брайклін, З. Піотровський, Е. Вагнер) для передбачення відкритої агресивної поведінки. Інші сфери застосування тесту.

Метафоричні асоціативні карти (МАК) в сучасній психодіагностиці як метод дослідження глибинних прошарків психіки. Історія створення методики (Е. Раман, Дж. Шліхтер, М. Егетмейєр). Пізнавальні можливості МАК.

Дослідження американських соціологів 50-х років з використанням тестових проєктивних методик. Основні варіанти використання проєктивних методик у соціології та соціальній роботі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лаб.	інд.	СР
Розділ 1. Історія та сучасний стан психодіагностичних досліджень						
Тема 1. Історія психодіагностики	6	2	2			2
Тема 2. Класифікація сучасних тестових методик та показники діагностичної спроможності тестів	2	-	-			2
Разом за розділом 1	**8**	**2**	**2**			**4**
Розділ 2. Особистісні опитувальники як психодіагностичний метод						
Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми створення та використання особистісних опитувальників.	2	-	-			2
Тема 2. Класичні особистісні опитувальники: історія створення та специфіка використання.	36	6	6			24
Разом за розділом 2	**38**	**6**	**6**			**26**
Розділ 3. Проєктивні методики як психодіагностичний метод						
Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми створення та використання проєктивних методик.	2	-	-			2
Тема 2. Проєктивні особистісні методики: історія створення та специфіка використання.	42	8	8			26
Разом за розділом 3	**44**	**8**	**8**			**28**
Усього годин	**90**	**16**	**16**			**58**

4. Теми семінарських та практичних занять

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин денна форма
1	Сучасна психодіагностика: джерела виникнення та проблеми розвитку. Діагностична спроможність сучасних тестів	2
2	Історія виникнення та сучасний стан тестів інтелекту	-
3.	Сучасні особистісні опитувальники та їхні діагностичні можливості	-
4.	Диспозиціональні теорії та втілення їх основних положень в особистісних опитувальниках (EPQ, PEN, 16 PF).	2
5.	Тест акцентуацій К. Леонгарда	2
6.	Тест MMPI та методики, що створюються на основі його шкал	2
7.	Теоретико-методологічні проблеми використання проєктивних методик. Особливості стимульного матеріалу та діагностичних можливостей проєктивних методик.	-
8.	Метод незакінчених речень (MHP) (Sentence completion techniques, SCT) та його модифікації, інші методики на завершення.	2
9.	Тест Розенцвейга (тест вивчення реакції на фрустрацію - Picture Frustration Study, PF-Study).	-
10.	Тематичний апперцептивний тест (TAT). Модифікації та різновиди апперцептивної методики (AAT, TdAT, FPT, MAPS).	-
11.	Малюнкові методики. Тест "Дерево" К. Коха (Baum Test). Тест "Будинок-Дерево-Людина" (House-Tree Person Test, HTP). Тест "Неіснуюча тварина". Методика Г. Фая.	2
12.	Тест-фільм Р. Жиля (Le Test Film) як методика, призначена для дослідження системи особистісних відносин дитини.	2
13.	Тест М. Люшера (Luscher Farbwahl Test). Сфери застосування LFT, його пізнавальні можливості.	2
14.	Тест Г.Роршаха (Rorschach Test). Особливості стимульного матеріалу тесту, пізнавальні можливості. Засоби та прийоми обробки результатів тестування.	-
15.	Тест Сонди (Szondi Test), процедура проведення та пізнавальні можливості. Тест «Руки» (Б. Брайклін, З. Піотровський, Е. Вагнер) для передбачення відкритої агресивної поведінки.	-
16.	Варіанти застосування проєктивних методик та їхніх модифікацій в соціальній роботі та соціологічних дослідженнях.	-
	Разом	**16**

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	**Види, зміст самостійної роботи**	Кількість годин Денна форма
1.	Історія психодіагностики: ● робота з текстом електронного конспекту лекцій ● підготовка до тестової роботи	2
2.	Показники діагностичної спроможності тестів: ● робота з текстом електронного конспекту лекцій	2
3.	Теоретико - методологічні проблеми створення та використання особистісних опитувальників: ● робота з основною та додатковою літературою ● підготовка до семінарського заняття	4
4.	Сучасні особистісні опитувальники та їх діагностичні можливості: ● робота з основною та додатковою літературою ● аналіз результатів самотестування ● підготовка до тестової роботи	22
5.	Теоретико - методологічні проблеми створення та використання проєктивних методик: ● робота з основною та додатковою літературою ● підготовка до семінарського заняття	4
6.	Проєктивні методики як засіб діагностики особистісного розвитку: ● робота з основною та додатковою літературою ● аналіз результатів самотестування ● підготовка до тестової роботи	22
7.	Досвід та проблеми використання психодіагностичних методик в соціальній роботі та соціологічних дослідженнях: ● робота з основною та додатковою літературою ● пошук нових наукових публікацій ● підготовка до семінарського заняття	2
Разом		**58**

Види навчальної діяльності (змішане навчання)

Лекції					
	Класифікація	**Попередня підготовка**	**Подача нової інформації**	**Тренування**	**Зворотній зв'язок**
Розділ 1. Історія та сучасний стан психодіагностичних досліджень					
Тема 1. Історія психодіагностики	Вступна	Ознайомлення р термінологією, необхідною для роботи з темою	● конспект лекцій ● відеоконфе-ренція	● питання для самоперевірки; ● пошук відповідей на питання	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу
Тема 2. Класифікація сучасних тестових методик та показники діагностичної спроможності тестів	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення р термінологією, необхідною для роботи з темою	● конспект лекцій ● відеоконфе-ренція	● питання для самоперевірки ● пошук відповідей на питання	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу

Розділ 2. Особистісні опитувальники як психодіагностичний метод					
Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми створення та використання особистісних опитувальників.	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● конспект лекцій ● відеоконференція	● питання для самоперевірки; ● пошук відповідей на питання	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу
Тема 2. Класичні особистісні опитувальники: історія створення та специфіка використання.	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● конспект лекцій ● відеоконференція	● питання для самоперевірки; ● робота з кейсами ● пошук відповідей на питання	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу
Розділ 3. Проєктивні методики як психодіагностичний метод					
Тема1. Теоретико-методологічні проблеми створення та використання проєктивних методик.	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● конспект лекцій ● відеоконференція	● питання для самоперевірки; ● пошук відповідей на питання	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу
Тема 2. Проєктивні особистісні методики: історія створення та специфіка використання.	Інформаційна (тематична) Завершальна (підсумкова)	Ознайомлення р термінологією, необхідною для роботи з темою	● Конспект лекцій ● відеоконференція	● питання для самоперевірки; ● робота з кейсами; ● пошук відповідей на питання	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу

Семінари

	Вид навчальної діяльності	**Попередня підготовка**	**Виконання практичного завдання**	**Оцінювання**	**Рефлексія**	**Зворотній зв'язок**
Розділ 1. Історія та сучасний стан психодіагностичних досліджень						
Тема 1. Історія психодіагностики. Заняття 1**.**Сучасна психодіагностика: джерела виникнення та проблеми розвитку.	Онлайн-діяльність Діяльність в аудиторії	Опитування	Контрольна робота		Групове обговорення Ділова гра	● групові консультації; ● коментарі викладача під час заняття
Тема 1-2. Історія психодіагностики. Заняття 2. Історія виникнення та сучасний стан тестів інтелекту	Онлайн-діяльність		Самотестування		Групове обговорення	● коментарі викладача під час заняття
Розділ 2. Особистісні опитувальники як психодіагностичний метод						
Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми створення та використання особистісних опитувальників.	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання;	● усні відповіді;	розробка нотаток до лекцій	● коментарі викладача під час заняття

Тема 2. Класичні особистісні опитувальники: історія створення та специфіка використання Заняття 1. Сучасні особистісні опитувальники: діагностичні можливості	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання;	● усні відповіді;	розробка нотаток до лекцій	● коментарі викладача під час заняття
Тема 2. Заняття 2-3. Диспозиціональні теорії та втілення їх основних положень в особистісних опитувальниках.	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання; ● самотестування	● Усна відповідь; ● виконання практичного завдання	розробка нотаток до лекцій	● аналіз результатів самотестування
Тема 2. Заняття 4-5. Тест акцентуацій К. Леонгарда	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання; ● самотестування	● усна відповідь; ● виконання практичного завдання	розробка нотаток до лекцій	● аналіз результатів самотестування
Тема 2. Заняття 6. Тест MMPI та тести, що створюються на основі його шкал	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання; самотестуання	● усна відповідь; ● виконання практичного завдання	розробка нотаток до лекцій	аналіз результатів самотестування
Розділ 3. Проєктивні методики як психодіагностичних метод						
Тема 1. Особливості стимульного матеріалу та діагностичних можливостей проєктивних методик.	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання;	● усні відповіді ● виконання практичного завдання	розробка нотаток до лекцій	
Тема 2. Проєктивні особистісні методики: історія створення та специфіка використання. Заняття 1. Метод незакінчених речень (МНР) та його модифікації	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання; ● самотестування			● коментарі під час заняття від викладача ● аналіз результатів самотестування
Тема 2. Заняття 2. Тест Розенцвейга	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання; самотестуання			● коментарі під час заняття від викладача; ● аналіз результатів самотестування
Тема 2. Заняття 3. Тематичний апперцептивний тест (ТАТ).	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання;			● коментарі під час заняття від викладача;

Тема 2. Заняття 4. Рисункові методики.	Діяльність в аудиторії		● пошук відповідей на питання; самотестування			● коментарі під час заняття від викладача ● аналіз результатів самотестування
Тема 2. Заняття 5. Тест М. Люшера	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання; ● самотестування			● коментарі під час заняття від викладача; ● аналіз результатів самотестування
Тема 2. Заняття 6. Тест-фільм Р. Жиля. Тест Г. Роршаха	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання;		розробка нотаток до лекцій	● коментарі під час заняття від викладача;
Тема 2. Заняття 7. Тест Сонди. Тест «Руки».	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання; ● самотестування			● коментарі під час заняття від викладача; ● аналіз результатів самотестування
Тема 2. Заняття 8. Застосування проєктивних методик в соціології	Онлайн-діяльність		● пошук відповідей на питання; ● практичне задання		розробка нотаток до лекцій	● коментарі під час заняття від викладача;

6. Індивідуальні завдання

-

7. Методи навчання

Лекції, пояснення, бесіди, дискусії, діалог, групове обговорення; короткі усні відповіді на питання, групові консультації; коментарі під час заняття від викладача, робота з навчальною та науковою літературою. ***Навчальний процес відбувається на платформі ZOOM***.

8. Методи контролю

Письмовий залік у формі відповідей на тестові завдання, поточне тестування, контрольна робота, виступи на семінарських заняттях, експрес-тестування, участь у діловій грі. ***Підсумковий контроль з курсу здійснюється у системі Moodle.***

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Екзамен (**залікова робота**)	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
Т 1	Т 2	Т 1	Т2	Т 1	Т 2					
5	-	-	**15**	-	**20**	**20**		**60**	**40**	**100**

*Для допуску до підсумкового семестрового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше **30 балів** із навчальної дисципліни під час поточного контролю, виконання контрольних робіт.*

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	Для чотирирівневої шкали оцінювання	**Для дворівневої шкали оцінювання**
90-100	Відмінно	**зараховано**
70-89	Добре	
50-69	Задовільно	
1-49	Незадовільно	**не зараховано**

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Контрольна робота.

- передбачена навчальним планом (кількість балів за таку роботу – 20 балів). Така форма роботи запланована в розділі «Історія та сучасний стан психодіагностичних досліджень», до цієї роботи здобувачі освіти готуються заздалегідь.
- експрес-контрольні, які не потребують попередньої підготовки (кількість балів – 3-7 – в залежності від обсягу та складності завдань; можуть проводитися наприкінці лекції з метою контролю засвоєння лекційного матеріалу).

Підсумковий експрес-тест. Складається виключно з тестових завдань з розділів курсу з варіантами відповідей, оцінюється максимально в 15 балів.

Письмовий залік. Залікове завдання містить тестові завдання з усіх розділів курсу. Максимальна оцінка – 40 балів. До підсумкового семестрового контролю. допускаються здобувачі освіти, які протягом семестру отримали 30 балів.

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Зразок завдань експрес-тесту.

(таких завдань в експрес-тесті загалом 15, час для виконання контрольної – 15 хвилин).

Поняття «психодіагностика» вперше стало вживатися після публікації: (1 бал).

Г. Еббінгауза 2. Г. Роршаха 3. Ф. Гальтона

Про який тип валідності тесту йдеться: (1 бал)

Тест повинен вимірювати саме те поняття, яке було сформульоване теоретично:

1. Змістовна 2. Критеріальна (емпірична) 3. Понятійна (конструктна)

Зразок завдань залікової роботи

Про яку методику йдеться: (2 бали):

Ця методика з набору питань для складання анамнезу перетворилася на високостандартизований особистісний опитувальник, за допомогою якого можна охарактеризувати 10 проявів людської індивідуальності:

1. Особистісний опитувальник Г. Айзенка (EPQ)
2. Тест PEN
3. Тест Леонгарда – Шмішека
4. Тест MMPI
5. Тест тривожності

Про яку особистісну акцентуацію йдеться: (2 бали):

Особи цього типу легко приходять у захват від радісних подій і у повний відчай від сумних. Їм притаманний дуже мінливий настрій, емоції яскраво виражені, вони мають тенденцію глибоко реагувати на окремі події, впадаючи при цьому то в депресію, то в ейфорію. Здатні присвячувати себе із жаром якійсь справі, переживаючи при цьому почуття великого підйому, й негайно падати духом за умов неприємних переживань. Цим людям притаманні інтереси в сфері мистецтва, й професійно вони часто належать до мистецького середовища:

1. Емотивна
2. Екзальтована
3. Гіпертимна

10. Рекомендована література

Основна література

1. Адаптація опитувальника часової перспективи особистості Ф. Зімбардо (ZTPI). *Соціальна психологія*. 2012. № 1-2. С. 153-168.
2. Виноградов О. Г. Дослідження надійності комп'ютерного варіанту особистісного опитувальника 16PF. *Вісник Київського університету. Психологія.* Київ, 1997. Вип. 23. С.49-57.
3. Домнич Т. Що треба знати про психологічний захист. *Практична психологія та соціальна робота.* 1998. № 1. С. 35-36.
4. Зазимко О. В. Методика діагностики технічних креативних здібностей. *Практична психологія та соціальна робота*. 2010. № 1. С. 1-7.
5. Князєв В., Мілютіна К., Дубашидзе Н., Рубель Н. Робоча книга корекційного психолога. Київ, 2019. 308 с.
6. Луценко О.Л. Тести для вибору професії. Київ : Майстер-клас, 2011. 144 с. Київ, 2019.
7. Маквільямс Н. Психоаналітична діагностика. Розуміння структури особистості в клінічному процесі. Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2025. 672 с.
8. Максименко С. Д., Кокун О. М., Тополов Є. В. Модифікація методики дослідження агресивності людини «Тест руки» (HandTest). *Практична психологія та соціальна робота.* 2011. № 2. С. 16-22.

9. Мошенська Л. Психологічні захисти і несвідоме. *Практична психологія та соціальна робота.* 1998. № 5. С. 11-13.
10. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика : навч. посіб. Київ : 2023. 328 с.
11. Ніколаєвська А. М. Використання проективних методик в соціологічних дослідженнях. *Вісник Харківського державного університету.* № 439'99. Матеріали III Харківських Міжнародних психологічних читань. Част. 4, 5. С. 303-305.
12. Ніколаєвська А. М. Психодіагностика : навчально-методичний посібник / А. М. Ніколаєвська. –Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – 108 с. https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/26472
13. Поліщук С. Методичний довідник з психодіагностики. Київ : Університетська книга, 2023. 440 с.
14. Психодіагностика. Психологічний практикум : навч. посіб. / Баклицька О. П., Баклицький І. О., Сірко Р. І., Слободяник В. І. – Львів : Сполом, 2015. – 464 с. : // http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/17579
15. Роршах Г. Психодіагностика : Методика і результати діагностичного експерименту з дослідження сприйняття. Видавництво: Когіто-Центр, Серія: психологія, 2019. 336 с.
16. Співак Л., Османова А. Психодіагностика в клінічній психології. Київ: Університет «Україна», 2023. 228 с
17. Чала Ю. М., Шахрайчук А. М. Психодіагностика : навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 246 с.
18. Чумак О. А., Товстуха О.М. Психодіагностика: навчально-методичний посібник для організації навчальної роботи з курсу психодіагностики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою 053 «Психологія» / О. О. Чумак, О.М. Товстуха; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2024. 121 с.

Допоміжна література

1. Галієва О. М. Диференціація понять «тривога» та «тривожність». Практична психологія та соціальна робота. 2019. Т. 24, Вип. 1 (49). С. 32-48.
2. Дарвішов Н. Р. Огли. Адаптація російськомовної версії опитувальника «Шкала ризику розвитку залежності від психоактивних речовин». *Практична психологія та соціальна робота.* Т. 24. Вип. 2 (50). 2019. С. 54-74.
3. Злобіна О. Г. Тести в соціологічних дослідженнях. URL: http//www.i-soc.com.ua/institute/zlobina.php
4. Кармалюк С. П., Сенчонок Ю. О. Вплив самооцінки особистості на вибір професії та адаптацію до навчання у закладах вищої освіти. *Практична психологія і соціальна робота.* 2021. Вип. 2 (54). С. 75-91.
5. Кауліц М. Емпати. Київ : Кондор, 2023. 320 с.
6. Кононенко О. І. Специфіка сучасних психологічних методів та організації дослідження перфекціонізму особистості. *Психологія та соціальна робота*. 2020. Вип. 1 (51). С. 127-138.
7. Луценко М. Ю. Обгрунтування та опис авторської методики «Фрустрація потреби у власності». *Практична психологія та соціальна робота.* 2012. № 9. С. 15-22.
8. Максименко С. Д., Кокун О. М., Тополов Є. В. Адаптація психодіагностичних методик. Шкала пошукової активності іншої роботи та шкала негативного впливу роботи. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. № 10. С. 35-38.
9. Нагорна І. І., Кисляк О. П. Діагностика Я-концепції: адаптація тесту «Тенессійська Шкала Я-Концепції». *Практична психологія та соціальна робот для чутлтвта*. 2005. № 12.
10. Ніконова О. Ю. Розробка та стандартизація тесту «Драматичний трикутник». *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. № 8. С. 39-43.
11. Орлофф Дж. Виживання для емпата. Життєві стратегії для чутливих людей. Харків : Vivat, 2022. 288 с.

12. Сімків М. В. Адаптація модифікованого україномовного варіанту методики Т. Танга «Шкала грошової етики» (ШГЕ). *Практична психологія та соціальна робота.* 2011. № 2. С. 22-26.
13. Тадіян С. В. Розробка методики діагностики механізмів самооцінювання особистості в шкільному віці. *Практична психологія та соціальна робота*. 2012. № 3. С. 40-50.
14. Штепа О. С. Особливості загальної компетентності та її діагностика. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. № 10. С. 39-49.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- Інститут соціальної та політичної психології АПН України: http://ispp.org.ua/
- Журнал «Соціологія: теорія, методи, маркетинг»: http://i-soc.com.ua/ua/edition/journal/
- Український соціум. Науковий журнал (Київ): http://www.ukr-socium.org.ua
- «Критика» (часопис). Міжнародний огляд книжок та ідей: https://krytyka.com/ua
- **https://giuntipsy.com.ua/**
- **https://journals.onu.in.ua/index.php/psy**
- **https://vpa.org.ua/test-committee/reestr-testovih-metodik-ukrayni/**